

1. Загальні положення, мета та принципи

1.1. Визначення та сфера застосування

1.1.1. Вибіркові дисципліни (ВД): Це обов'язкові навчальні компоненти освітньої програми, що формують її варіативну частину та обираються здобувачами освіти з переліку, запропонованого Центром, з метою поглиблення, розширення або набуття додаткових професійних та загальноосвітніх компетентностей.

1.1.2. Сфера застосування: Це Положення поширюється на всі освітні програми Центру, включаючи підготовку кваліфікованих робітників, що здійснюється за різними професіями.

1.1.3. Обсяг годин: Загальний обсяг навчального часу, відведений на ВД, визначається навчальним планом Центру, розробленим на основі відповідного Державного стандарту професійної освіти, і є обов'язковим для виконання всіма здобувачами освіти.

1.2. Мета, завдання та принципи

1.2.1. Основна мета: Забезпечення права здобувачів освіти на індивідуальну освітню траєкторію відповідно до їхніх здібностей та професійних інтересів, підвищення конкурентоспроможності випускників на регіональному ринку праці за рахунок надання їм додаткових або поглиблених професійних компетенцій.

1.2.2. Завдання Положення: Встановити прозорий механізм формування переліку ВД, процедуру вибору, порядок організації освітнього процесу та критерії оцінювання.

1.2.3. Принципи організації ВД:

- 1. Професійна орієнтація:** Пріоритет ВД, що поглиблюють знання з основної професії або надають основи суміжних кваліфікацій (наприклад, основи електрозварювання для слюсарів).
- 2. Доцільність та актуальність:** Відповідність змісту ВД потребам сучасного виробництва та технологічному розвитку регіону, що підтверджується консультаціями з соціальними партнерами (роботодавцями).
- 3. Самостійність вибору:** Забезпечення права здобувачів освіти вільно обирати дисципліни з-поміж запропонованих Центром.

2. Формування переліку та навчально-методичне забезпечення

2.1. Ініціювання та розробка програм ВД

2.1.1. Джерела ініціативи: Пропозиції щодо включення нових ВД до переліку можуть надходити від:

- Голів методичних комісій та педагогічних працівників на основі аналізу фахових тенденцій.
- Майстрів виробничого навчання на основі потреб, виявлених під час проходження здобувачами освіти виробничої практики.

3. Роботодавців (підприємств) за результатами укладених договорів про співпрацю.
4. Органів здобувацького самоврядування.

2.1.2. **Навчальна програма:** На кожну запропоновану ВД розробляється навчальна програма, яка обов'язково повинна включати:

1. Чітке обґрунтування актуальності ВД для обраної професії.
2. Очікувані результати навчання (знання, вміння, навички, компетентності).
3. Перелік необхідного обладнання та інструментів (особливо для ВД, які передбачають практичне навчання).

2.1.3. **Обсяг та зміст:** Зміст ВД повинен бути новим і не дублювати інваріантні (обов'язкові) компоненти навчального плану. Обсяг однієї ВД, як правило, має становити не менше **30 навчальних годин**.

2.2. Експертиза та затвердження

2.2.1. **Попередня експертиза:** Програми ВД проходять обов'язкове обговорення та схвалення на засіданні профільної Методичної комісії.

2.2.2. **Погодження:** Програми ВД погоджуються із заступником директора з навчально-методичної роботи (щодо методичної якості) та старшим майстром (щодо забезпечення практичних ВД матеріально-технічною базою).

2.2.3. **Затвердження Переліку:** Остаточний перелік ВД на наступний навчальний рік затверджується рішенням Педагогічної ради та вводиться в дію **Наказом директора Центру не пізніше 1 червня** поточного року.

3. Процедура вибору та формування навчальних груп

3.1. Інформаційне забезпечення вибору

3.1.1. **Терміни:** Процедура вибору ВД проводиться протягом **травня-червня** для всіх здобувачів освіти, які переходять на наступний курс.

3.1.2. **Презентація:** Центр організовує публічні презентації, де викладачі та майстри детально знайомлять здобувачів освіти із змістом, вимогами та практичною цінністю кожної ВД.

3.1.3. **Консультавання:** Класні керівники та майстри виробничого навчання проводять індивідуальні консультації зі здобувачами освіти щодо вибору, враховуючи їхні здібності та професійні плани.

3.2. Механізм вибору здобувачами освіти

3.2.1. **Заява:** Здобувач освіти здійснює вибір, подаючи особисту письмову заяву на ім'я заступника директора з навчально-методичної роботи. У заяві обов'язково вказується мінімум **два пріоритети** (дві бажані ВД) на випадок, якщо група за першим вибором не буде сформована.

3.2.2. **Неповнолітні здобувачі освіти:** Вибір ВД неповнолітнім здобувачем освіти здійснюється за згодою одного з батьків або законних представників.

3.2.3. **Створення реєстру:** Методична служба Центру створює реєстр обраних ВД для кожної професії та курсу.

3.3. Формування груп та призначення

3.3.1. **Мінімальна наповнюваність:** Група для вивчення ВД формується за умови наявності не менше **10 здобувачів освіти**, які її обрали. Для ВД, що вимагають дорогого обладнання або унікального фахівця, адміністрація може встановити іншу мінімальну кількість, затверджену наказом.

3.3.2. **Формат груп:** Групи можуть бути сформовані:

1. В межах однієї групи/професії (для поглиблення спеціалізації).
2. Міжгруповий (міжпрофесійний) формат (для вивчення суміжних компетенцій).

3.3.3. **Призначення ВД адміністрацією:** Якщо здобувач освіти не подав заяви про вибір або його обрана дисципліна не була сформована, адміністрація Центру має право призначити йому ВД з діючого переліку, про що здобувача освіти повідомляють до **1 вересня**.

3.3.4. **Затвердження:** Списки сформованих груп ВД затверджуються **Наказом директора Центру до 5 вересня**. Після цього зміна ВД здобувачем освіти, як правило, не допускається.

4. Організація освітнього процесу та оцінювання

4.1. Кадрове та матеріально-технічне забезпечення

4.1.1. **Викладацький склад:** До викладання ВД залучаються викладачі, які мають відповідну кваліфікацію, або висококваліфіковані майстри виробничого навчання (у разі практичної спрямованості ВД).

4.1.2. **Оснащення:** Проведення практичних ВД має здійснюватися у навчальних майстернях або лабораторіях, які повністю відповідають вимогам програми щодо необхідного обладнання та норм охорони праці.

4.1.3. **Форми роботи:** Для підвищення ефективності можуть застосовуватися інтерактивні форми, такі як тренінги, кейс-методи, проєктні роботи, а також модульне навчання, спрямоване на отримання конкретної додаткової компетенції.

4.2. Облік та оцінювання результатів

4.2.1. **Облік занять:** Проведення занять з ВД фіксується у спеціальних розділах журналів або окремих журналах обліку, що зберігаються у методичному кабінеті.

4.2.2. **Підсумковий контроль:** Навчання завершується обов'язковим підсумковим контролем (диференційований залік, захист індивідуального проєкту, кваліфікаційна пробна робота).

4.2.3. **Результати:** Оцінки, отримані з вибіркового дисциплін, є обов'язковими для зарахування та підтвердження завершення освітньої програми.

4.2.4. **Документація:** Результати підсумкового контролю з ВД обов'язково вносяться до Додатка до свідоцтва про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації або Додатка до диплома кваліфікованого робітника, що підтверджує додатковий професійний рівень випускника.

5. Контроль та відповідальність

5.1. **Контроль:** Загальний контроль за дотриманням цього Положення покладається на директора Центру та безпосередньо на заступника директора з навчально-методичної роботи.

5.2. **Моніторинг:** Методична рада Центру здійснює регулярний моніторинг якості викладання ВД через відвідування занять та аналіз навчальних досягнень здобувачів освіти.

5.3. Відповідальність педагогів: Викладачі та майстри, які ведуть ВД, несуть персональну відповідальність за якість підготовки, відповідність змісту програми та об'єктивність оцінювання.

5.4. Наслідки для здобувачів освіти: Невиконання навчальної програми з обраної (або призначеної) ВД може бути підставою для розгляду питання про недопуск до кваліфікаційної атестації або застосування заходів дисциплінарного впливу відповідно до Правил внутрішнього розпорядку.

6. Прикінцеві положення

6.1. Ознайомлення: Це Положення є публічним документом і розміщується на офіційному вебсайті Центру. Усі учасники освітнього процесу, включаючи здобувачів освіти та їхніх батьків/законних представників, повинні бути ознайомлені з цим Положенням.

6.2. Внесення змін: Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Педагогічної ради Центру та затверджуються наказом директора.

Розглянуто і схвалено
на засіданні педагогічної ради
Протокол № 1 _____
від « 29 » серпня 2025 р.